

STYRANDE DOKUMENT

Sakområde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutsfattare: Rektor
Avdelning/kansli: Ledningskansliet
Handläggare: Johan Torén

Beslutsdatum: 2011-09-05
Träder i kraft: 2011-09-05
Giltighetstid: Tills vidare
Bör uppdateras före:

Ev dokument som upphävs: Handläggningsrutiner vid misstanke om fusk inom utbildning vid SLU (dnr SLU ua Fe.2010.3.0-1864) 2010-06-21

Bilaga till: rektors beslut 2011-09-05, reviderat 2012-09-10

Riktlinjer vid misstanke om fusk och andra disciplinära frågor inom utbildning vid SLU

1. Utgångspunkter

Enligt Högskoleförordningen 10 kap. 1 § (1993:100) gäller följande:

”Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

- 1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,*
- 2. stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan,*
- 3. stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan, eller*
- 4. utsätter en annan student eller en arbetstagare vid högskolan för sådana trakasserier eller sexuella trakasserier som avses i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567).*

Disciplinära åtgärder får inte vidtas senare än två år efter det att förseelsen har begåtts.”

SLU:s kommentar

Dessa handläggningsrutiner gäller vid misstanke om fusk och i tillämpliga delar för andra disciplinärenden inom utbildning på grund- och avancerad nivå vid SLU.

2. Fusk

Högskoleverket delar in fusk i följande kategorier (Högskoleverket, 2009):

1. Fusklappar och otillåtna hjälpmedel
2. Otillåtet samarbete
3. Plagiering och fabrikation
4. Förfalskning av dokument

Tentamensvakter som uppmärksammar misstänkt fusk under pågående examination ska följa de rutiner som finns beskrivna i Tentamensregler vid SLU (<https://internt.slu.se/Documents/internwebben/ledningskansliet/gur/tentamensregler.pdf>).

Några viktiga aspekter när det gäller att avgöra vad som är fusk (Uppsala universitet, 2004):

- Högskoleförordningens ord ”försöker vilseleda” innebär att försöket inte nödvändigtvis måste lyckas. Det räcker att ett försök görs.
- Förberedelser, t.ex. att skriva fusklappar eller komma överens om samarbete, utgör inte fusk. Det krävs att ett försök att fuska faktiskt görs.
- En handling kan vara fusk även om den inte påverkar betygssättningen. Det är fusk även om handlingen påverkar studenten negativt, t.ex. genom en felaktig fusklapp.
- Förordningen ställer inget krav på att fusket måste göras för egen vinning. Fuskar gör alltså även den som på ett otillåtet sätt hjälper en annan student eller avslöjar lösningar vid individuella prov.
- Fusket måste inte vara en aktiv handling utan kan också vara en underlåtenhet att handla, om detta därmed aktivt vilseleder läraren.
- Med ”studieprestation” avses också tidigare studieresultat som är relevanta för förkunskapskrav, för befrielse från undervisningsmoment eller för tillgodoräknande av poäng.

3. Handläggningsrutiner

SLU:s kommentar

Vid grundad misstanke om fusk eller plagiering i syfte att vilseleda, ska händelsen rapporteras till rektor. Handläggningen utgår från högskoleförordningens formulering att ”grundad misstanke om sådan förseelse ... skall skyndsamt anmälas till rektor”.

Ordet ”skall” innebär att en anmälningsskyldighet föreligger och ett underlåtande att anmäla kan anses vara ett brott mot anställningsavtalet. Eftersom det inte preciseras vem som har skyldigheten anses den omfatta alla.

Ordet ”skyndsamt” innebär att ärendet ska ges hög prioritet och får inte vänta t.ex. på att studierektorn återkommer från semestern. Hanteringen inom institution (motsvarande) går normalt till som följer nedan (egen bearbetning av Uppsala universitet, 2004).

Riktlinjer vid SLU

Den som misstänker fusk ska omgående informera kursledare och prefekt (motsvarande) vid kursansvarig institution och bör även rådgöra med utbildningsledare eller programstudierektor.

Kursledare och prefekt (motsvarande) beslutar tillsammans om den fortsatta hanteringen av ärendet. För att kunna klarlägga om uppsåt föreligger, eller om det misstänkta fusket beror på bristande kunskaper eller slarv, ska kursledaren/prefekten ha ett samtal med studenten innan de fattar beslut om anmälan. Samtalet kan även behöva kompletteras med andra utredningar för att kunna avgöra om det finns en grundad misstanke om fusk eller inte.

Varje ärende ska hanteras skyndsamt och på ett korrekt sätt. Hänsyn ska tas till individens rättssäkerhet och rätt till integritet. Det första samtalet med studenten bör alltid vara öppet hållet, d.v.s. kursledare/prefekt får inte påstå att man misstänker fusk, utan ska be om studentens egna förklaringar till det inträffade. Varje kontakt med olika parter i ärendet ska dokumenteras (antecknas). Allt muntligt och skriftligt språkbruk i kommunikationen med studenten ska vara sakligt. Studentens identitet ska inte i onödan röjas bland medarbetare, som inte är direkt berörda av ärendet.

Kursledare och prefekt (motsvarande) har enbart i uppgift att utreda huruvida grundad misstanke om fusk föreligger eller inte. De ska inte försöka reda ut hur stark bevisningen är eller om det finns förmildrande omständigheter.

Om utredningen resulterar i en grundad misstanke om fusk ska prefekt (motsvarande) göra en anmälan till rektor. Anmälan skickas via Registrator (Registrator@slu.se alternativt Box 7070, 750 07 Uppsala). Till anmälan bifogas allt skriftligt material i ärendet, inklusive kopior på den information som studenterna fått om kursen och dess examinationskrav. Institutionen (motsvarande) ska alltså inte ha kvar något material i ärendet som den är skyldig att arkivera och diarieföra. Ordinarie dokumentation av kursen och studenternas prestationer ska dock finnas kvar på institutionen (motsvarande).

Rektor avgör om ärendet ska tas upp i disciplinnämnden. Denna ska enligt högskoleförordningen bestå av *”rektor som ordförande, en lagfaren ledamot som skall vara eller ha varit ordinarie domare och en företrädare för lärarna vid högskolan. Studenterna vid högskolan har rätt att vara representerade i nämnden med två ledamöter. Den lagfarna ledamoten och den ledamot som företräder lärarna skall utses för tre år av högskolan.”* På SLU utses studentrepresentanterna av SLUSS (SLU:s samlade studentkårer), vanligtvis för ett år.

I enlighet med högskoleförordningen kan fusk eller plagiering med syfte att vilseleda leda till att studenten får en varning eller stängs av från universitetet i upp till 6 månader. Bara de disciplinära åtgärder som disciplinnämnden bestämmer får förekomma.

I de fall kursledare och examinator inte är samma person, måste de informera varandra om de misstänker fusk. De ska också informera varandra om den fortsatta hanteringen av sådana fall.

4. Rättning av prov där fusk misstänks

Riktlinjer vid SLU

Om man misstänker att fusk förekommit vid ett prov ges inget betyg förrän ärendet är avgjort av rektor eller disciplinnämnd. Studenten kan dock delta i andra prov under utredningstiden.

Om fusk anses föreligga kan läraren ogiltigförklara provet och vägra rätta det. Läraren har dock rätt att göra en egen bedömning av huruvida fusk inverkat på provresultatet och att rätta det trots att fusk begåtts, t.ex. om fusk bestod i ett misslyckat försök eller inte gjordes för egen vinning. På samma sätt har läraren rätt att ogiltigförklara provet trots ett frikännande, t.ex. om det konstaterats att otillåtna hjälpmedel använts, men att studenten varit omedveten om detta.

Läraren får dock inte vägra rätta provet med hänvisning till en avvikande uppfattning från disciplinnämndens ställningstagande, t.ex. om läraren är övertygad om att fusk har skett men nämndens avgörande är att det inte går att bevisa. En sådan vägran kan vara tjänstefel.

Om läraren rättar provet och bestämmer ett betyg går betyget inte att överklaga. Om fusk upptäcks efter att provet rättats och resultatet rapporterats, får läraren ompröva betyget. Formell beslutsinstans i en sådan omprövning är samma lärare som bestämde det ursprungliga betyget. För en ändring till lägre betyg krävs då att studenten själv vilselett läraren och att läraren skulle ha ogiltigförklarat provet eller ha gett ett lägre betyg om de faktiska omständigheterna varit kända.

5. Ordningsregler

Riktlinjer vid SLU

Allmänt gäller att undervisning, prov eller annan verksamhet inom utbildningen inte får störas. I normalfallet får student inte ha med barn eller husdjur i samband med undervisning. Berörd lärare (för enskilt undervisningstillfälle) eller kursledare (för hel kurs) avgör vad som gäller för respektive kurs.

Särskilda ordningsregler och ibland säkerhetsföreskrifter gäller för vissa lokaler och verksamheter inom utbildningen, till exempel för laboratorier, skriftliga tentamina, bibliotek. Se även Tentamensregler vid SLU.

6. Referenser

Högskoleverket (2009). *Disciplinärenden 2008 vid högskolor och universitet*. Rapport 2009:15 R. [online] Tillgänglig: <http://www.hsv.se/download/18.1dbd1f9a120d72e05717ffe4722/0915R.pdf> [2012-09-10]

Uppsala universitet (2004). *Policy för hantering av fusk vid institutionen för IT*. [online] Tillgänglig: <http://www.it.uu.se/edu/fusk.pdf> [2010-05-14]

SLU (2010). *Regler och riktlinjer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid SLU*. [online] Tillgänglig: <https://internt.slu.se/sv/utbildning-forskning-foma/utbildning-pa-grund-och-avancerad-niva/styrdokument-och-beslutsorganisation/regler-och-riktlinjer/> [2012-09-10]

SLU (2010). *SLU:s policy och handlingsplan mot fusk och plagiering 2010-2011*. [online] Tillgänglig: <https://internt.slu.se/Documents/internwebben/ledningskansliet/gur/policy-och-handlingsplan-mot-fusk-och-plagiering-inom-utbildning.pdf> [2012-09-10]